

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Quid sit fama, & quomodo lædatur, paragraph. 1.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

rumque eximerem à timore peccandi: si alijs placeant mihi de excegitata veritate placebo; si displiceant, inverso stylo, quæ scripta sunt, sponte delebo, &c.

An vterque id est, Testis & Notarius, obligentur revocare dictum, vel scripturam falsam, dixi lib. 8. tr. 4. cap. 1. §. 9. num. 6. & rursus dicam inferius, cum de restitutione famæ cap. 3. §. 3. numero 21.

§. V.

Testis, Notarius seu Tabellio.

QVæ de his agitari communiter solent habes apud Doctores a perspicue. Nonnulla etiam, vel controversa, vel necessaria nos in præcedentibus satis superque notauiimus; quare hic amice Lector, non es distinendus diutius, sed solum de locis admonendus.

a Bonac. 8. Decal. pr. d. 10. q. 3. p. 3. n. 16. de teste & ib. p. vlt. de Notario. Fagund. in 8. Dec. pr. l. 8. c. 39. de teste & de Notario ib. c. 94. Delugo de iust. 2. d. 39. de teste & de Notario ib. d. 41. De taxa à Notario, & similibus ministris accipienda Diana p. 4. tr. 8. ref. 8. De Notario, quoad cooperationem cum contrahentibus inique distinete loquitur Barthol. à S. Fausto in speculo Confess. d. 16. q. 116. De eodem ostendente scripturas in damnum alterius, lege Fagund. lib. 8. in Decal. c. 5. n. 6. & 7.

An testis possit æquivocare, dixi universem 1. 3. c. 2. §. 2.

An Notarius possit cooperari, scribendo contractum usurarium, dixi 1. 5. c. 1. §. 4. & n. 42.

An scribendo instrumentum emptionis vel venditionis, cum læsione infra dimidium, dixi lib. 8. tract. 3. & p. 7. §. 12. n. 1.

CAPUT TERTIVM.

De lœdente famam alterius, ejusque restitutione.

§. I.

Quid sit fama, & quomodo lœdatur?

FAMA, quæ consistit in aliorum bona opinione, quam de aliquo ij habent, lœditur, quando in eorum animos ingeritur de eodem, etiam si fuerit defunctus, prava opinio. Et quidem si lœditur, falsum crimen imponendo, dicitur coram uniter inflatio; si verum, sed occultum propagando, dicitur detractio. Vtrumque peccatum ejusdem a speciei sine dubio mortale contra justitiam; unde & restitutionis onus inducens. Mortale inquam, nisi materiæ paruitas excusat, vel aliud, de quo mox. Ratio est, quia non minus homo jus ad sua bona temporalia haber, quam ad bonum famæ, publicè apud homines acquisitæ.

a In nostra methodo Conf. l. 2. c. 13. 2. Lœditur autem dupliciter 14. primò, veluti ex injusta acceptione, ut cum quis injustè sive formaliter, id est, intendendo alterius famam denigrare, illam denigrat; sive materialiter, quando, non ex hac intentione, sed

ex

ex quadam loquacitate denigrat re ipsa: secundò, veluti ex re accepta, ut cum quis per inculpabilem inaduentiam aliquem infamat, ut mox §. 3. n. 7. clarius explicabitur.

aa S. Th. 2. 2. q. 73. ar. 2.

3. An inducatur diversa detractionis species, vel ratione materiae, vel personae infamatae, vel audientium, ut item quomodo differat detractor à susurrecone, & multa ad detractionem, quoad confessionem pertinentia, sunt à nobis alibi b. disputata.

b In Opusc. Exped. Conf. l. 2. c. 9. §. 1.

4. Modi bb a quibus alicuius famam quis commaculat, his versibus comprehenduntur.

bb Molina tr. 4. d. 27. Val. t. 3. d. 5. q. 17. p. 1. Fill. tr. 40. c. 4. q. 1. n. 88. & communiter.

Imponens, augens, manifestans, in mala vertens:

Qui negat, aut minuit, tacuit, laudatque remissè.

Quibus octo modis sex alios addit Reginaldus c, sed qui ad prædictos tandem reducuntur.

c Regin. l. 2. 4. n. 68.

5. Si delictum occultum publicetur scriptura, vel signo, quo pacto dicitur, proximus infamari per libellum famosum, præter peccatum graue conscientis vel divulgantis (non dicitur autem confidere, nec divulgare, qui solum ob curiositatem sine periculo divulgandi, legit) contrahitur obligatio, ut publicè fama restituatur, vel per præconem, vel per Concionatorem, vel per aliam publicam scripturam, per quæ, judicio prudentis, fama, quantum potest, proximi resarcitur: contrahitur

item excommunicatio; sed ferenda, si libellus sit contra cæteros; d. lata, si e sit contra religiosos. Adverto denique, non esse, f. divulgare, si vnit tantum perlegas; id vero intellige, si prudenter putes, illum fore taciturnum.

Libellum denique jam fortè publicatum, aliis referre, eritne divulgare? respondeo, huius dubitationis expressam mentionem non invenio apud Autores, sed ex ipsa praxi fidelium, & quia jam amissum est iut famæ, puto, non esse mortale, juxta ea, quæ mox dicam.

§. 2. n. 9. præscindendo ab alijs dannis, quæ infamato evenire possent.

d l. Bon. de rest. d. 2. q. 4. p. 9. a. n. 9. qui Mediolani hanc excomm. esse ex jure proprio latam, etiam contra cæteros, monet. Dicast. l. 2. de just. tr. 2. d. 12. p. 2. d. 4. n. 109. e Fagund. l. 8. in De-

cal. c. 3. n. 14. f Fag. ib. n. 13.

§. II.

Excusationes, saltem à mortali, infamantis.

1. D E excusatione à restitutione, mox; nunc solum agimus de excusatione à peccato.

Ignorantia, & paruitas materie.

2. Prima excusatio est ratione ignorantiae, vel inadvertentie inculpabilis.

3. Secunda, ratione paruitatis materie, quæ est attendenda ex circumstantijs, juxta sequentem regulam a quæ semper est præ oculis habenda. Quoties notabiliter fama alterius leditur, five

